

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem - Kolozsvár
1.2 Kar	Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar
1.3 Intézet	Református Tanárképző és Zeneművészeti Intézet
1.4 Szakterület	Zene
1.5 Képzési szint	Licenc
1.6 Szak / Képesítés	Zene / Zenetanár

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Zeneelmélet-szolfézs-zenediktálás 2. TLM 3201						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Péter Éva						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Drd. Kálló Krisztián						
2.4 Tanulmányi év	I	2.5 Félév	II	2.6. Értékelés módja	Vizsga	2.7 Tantárgy típusa	Kötelező/alaptantárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	28	melyből: 3.5 előadás	14	3.6 szeminárium/labor	14
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					10
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					10
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					20
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					0
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					0
3.7 Egyéni munka össz-óraszama					42
3.8 A félév össz-óraszama					70
3.9 Kreditszám					3

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	<ul style="list-style-type: none"> Zeneelmélet-szolfézs-zenediktálás tantárgy első félévének sikeres elvégzése
4.2 Kompetenciabeli	<ul style="list-style-type: none"> Alapfokú szolmizálókészség és kottaolvasás

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> Audiovizuális műszerek megléte az előadóteremben
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> Audiovizuális műszerek és szakkönyvtár megléte

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> – A zenei nyelvezet megértése és a zenei tevékenységek tudatos gyakorlásának megalapozása a zeneelméleti fogalmak rendszerbe foglalt tárgyalása által – A zenei írás-olvasás elsajátítása, a zenei gondolkodás kialakítása, fejlesztése – Az elsajátított elméleti ismeretek elmélyítése a zeneirodalomból vett példák, valamint gyakorlatok elemzése, hallás utáni felismerése, írásos rögzítése és az írott forma reprodukálása által – Abszolút és relatív szolmizáció elsajátítása
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> –A diák tudja megvalósítani felelősségteljesen a szakmai feladatait –A csapatmunka gyakorlatának megismerése, a különböző szintű szerepekkel és tevékenységekkel való megismerkedés, azok begyakorlása –Az egyéni folyamatos szakmai fejlődés szükségességének felismerése; a tanulás forrásainak és technikájának hatékony használata az egyéni szakmai fejlődés elérése érdekében

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A tantárgy célja a zenei készségek (írás, olvasás, zenei gondolkodás) kialakítása és fejlesztése, amelynek elméleti alapjait a zeneelmélet, a gyakorlati alkalmazást a szolfézs, és zenediktálás biztosítja. Ez az összetett tevékenység bármilyen zenei tevékenység alapjául szolgál. Hozzásegíti az egyetemi hallgatókat, hogy a zenét, mint érthető szöveget fogják fel.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	A diák értse meg és tudja alkalmazni a zeneelméleti fogalmakat, legyen képes hallás után írásban rögzíteni közép nehézségű egyszólamú, valamint könnyű kétszólamú zeneműrészleteket; legyen képes szolmizálni különböző nehézségű zeneműrészleteket; legyen képes elemezni a zeneirodalomból vett példákat az elsajátított zeneelméleti ismeretek alapján.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Előadások 1. Rendhagyó értékelosztás: páratlan értékek páros osztása. Páros lüktetés páratlan ütemben. Fogalmak: duola, kvartola, hemiola, proporcio. Bibliográfia: Keszler: 50-51.1. Péter: 29, Giuleanu: 141-142	-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás	
2. Modális hangrendszerek: Oligochord hangkészletek és fejlődésük.Tetraton és pentaton hangrendszer (kvintsorból levezetve). Fogalmak: kvintsor; ton és chord. Bibliográfia: Keszler: 146, 150.1. Péter: 58-60; Giuleanu: 241-245.	-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás	
3. Diatónia: Tetra-, penta- és hexachordok. Fogalmak: Tetra-, penta- és hexachordok.. Bibliográfia: Keszler: 151-155.1. Péter: 58-60; Giuleanu: 246-250.	-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés	
4. Móduszok: történeti kialakulásuk, elméleti tárgyalásuk; szerepük	-párbeszéd	

<p>az egyházi és népi zenei gyakorlatban.</p> <p>Fogalmak: Moduszok</p> <p>Bibliográfia: Keszler: 156-159.1.</p> <p>Péter: 58-70; Giuleanu: 277-350.</p>	<p>-analízis</p> <p>-szemléltetés</p> <p>-közlés</p> <p>-modellálás</p>	
<p>5. A móduszok kvintsora és kvintrokonsága. Tetrakordikus rokonság, az alapra épített hangközök szerinti rokonság. Autentikus és plagális móduszok.</p> <p>Fogalmak: líd, jón, mixolíd, dór, eol, fríg, lokriszi, ambitus, repercussio, finális.</p> <p>Bibliográfia: Péter: 58-70; Giuleanu: 302-304.</p>	<p>-párbeszéd</p> <p>-analízis</p> <p>-szemléltetés</p> <p>-közlés</p> <p>-modellálás</p>	
<p>6. Ütemváltozás, szabályosan váltakozó ütemek.</p> <p>Fogalmak: váltakozó ütemek</p> <p>Bibliográfia: Keszler: 85-99.1. Péter: 41-42; Giuleanu: 716-724.</p>	<p>-párbeszéd</p> <p>-analízis</p> <p>-szemléltetés</p> <p>-közlés</p>	
<p>7. Módosító jelek: kereszt, bé, feloldójel. Diatonikus és kromatikus félhanglépés.</p> <p>Fogalmak: diez, bemol, becar</p> <p>Bibliográfia: Keszler: 53-61.1. Péter: 48-51; Giuleanu: 135-139.</p>	<p>-párbeszéd</p> <p>-analízis</p> <p>-szemléltetés</p> <p>-közlés</p>	
<p>8. A hangközök szűkítése és bővítése (módosítójelekkel). A szűkített és bővített hangközök enharmonikus megfelelői.</p> <p>Fogalmak: a hangközök megnevezése.</p> <p>Bibliográfia: Keszler: 177-181.1. Péter: 52-54; Giuleanu: 199-202.</p>	<p>-párbeszéd</p> <p>-analízis</p> <p>-szemléltetés</p> <p>-modellálás</p>	
<p>9. A tonalitás. A hangfokok funkciói: fő és mellékfokok.</p> <p>Fogalmak: tonika, domináns, szubdomináns, mediánsok, vezérhang.</p> <p>Bibliográfia: Frank Oszkár, 26–33 1. Péter: 74-75; Giuleanu: 404-416.</p>	<p>-párbeszéd</p> <p>-analízis</p> <p>-szemléltetés</p> <p>-közlés</p> <p>-modellálás</p>	
<p>10. Előjegyzés. A kvintkör és a tonalítások rokonsága; a kvintrokon tonalítások közös tetrakordja.</p> <p>Fogalmak: tonalítások rokonsága</p> <p>Bibliográfia: Keszler: 116-122. 1. Péter: 74-79; Giuleanu: 451-458.</p>	<p>-párbeszéd</p> <p>-analízis</p> <p>-szemléltetés</p> <p>-közlés</p> <p>-modellálás</p>	
<p>11. Dúr és párhuzamos moll hangnemek (három kereszt és három bé előjegyzésig).</p> <p>Fogalmak: párhuzamos hangnemek</p> <p>Bibliográfia: Keszler: 122-130. 1. Péter: 74-80; Giuleanu: 448-451.</p>	<p>-párbeszéd</p> <p>-analízis</p> <p>-szemléltetés</p> <p>-közlés</p> <p>-modellálás</p>	
<p>12. A moll hangnemek három változata: természetes, harmonikus és melodikus. A három változat egyes fokaira épített hangközök.</p> <p>Fogalmak: természetes, harmonikus és melodikus</p> <p>Bibliográfia: Keszler: 131-145. Péter: 74-79; Giuleanu: 425-427.</p>	<p>-párbeszéd</p> <p>-analízis</p> <p>-szemléltetés</p> <p>-közlés</p> <p>-modellálás</p>	
<p>13. A hármashangzatok felépítése és fajtái. A dúr és moll tonalítások fokain előforduló hármashangzatok.</p> <p>Fogalmak: akkord, alap, terc, kvint..</p>	<p>-párbeszéd</p> <p>-analízis</p> <p>-szemléltetés</p>	

Bibliográfia: Kesztlér: 245-251. l. Bárdos: Hangzatgyakorló 4–20. Péter: 80-83; Giuleanu: 427-431.	-közlés -modellálás	
14. A hármashangzatok megfordításai: szekstakkord, krartszekstakkord; számjelzésük. Fogalmak: szekstakkord, krartszekstakkord. Bibliográfia: Kesztlér: 251-255.l. Bárdos: Hangzatgyakorló 20–31. Péter: 80-83; Giuleanu: 427-428.	-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás	
Könyvészet Bárdos Lajos, <i>Harminc írás</i> , Zeneműkiadó, Budapest, 1969. Bárdos Lajos: <i>Tíz újabb írás</i> (1969-1974). Zeneműkiadó, Budapest, 1974. Berger, W.G.: <i>Dimensiuni modale</i> . Editura Muzicală, București, 1979 Diaconu, Adrian: <i>Teorie superioară a muzicii</i> . Conservatorul “George Enescu”, Iași, 1978. Giuleanu, Victor: <i>Tratat de teoria muzicii</i> . Editura Muzicală, București, 1986 Kesztlér Lőrinc, <i>Zenei alapismeretek</i> . Zeneműkiadó, Budapest, 2000. Péter Éva, <i>Zeneelmélet</i> , Presa Universitara Clujeana Kiadó, Kolozsvár, 2017. Péter, Éva. <i>György Maróthy's writings in the field of music theory</i> . In: <i>Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica</i> , LX, 2, 2015, pp. 15–24. Strayer Hope R. <i>From Neumes to Notes: The Evolution of Music Notation</i> , Musical offerings, Vol. 4, 2013. Râpă, Constantin: <i>Teoria superioară a muzicii</i> . Vol.I. Sisteme Tonale; Vol.II. Ritmul. Ed. Media Muzica, Cluj, 2001-2002. Salzman, Eric: <i>A 20. század zenéje</i> . Zeneműkiadó, Budapest, 1980. Timaru, Valentin: <i>Dicționar noțional și terminologic</i> . Editura Universității din Oradea, 2002.		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések

<p>1. Páratlan értékek páros osztása.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kulcsfogalmak: Duola, quartola, hemiola. – Bibliográfia: Dragomirov P. Olvasógyakorlatok, Moszkva 1967, 17–19. Rîpă C. – Nedelcuț N. Solfegii pentru toți Vol I. Editura MediaMuzica, Cluj 2002, 53–65. 	<p>-gyakorlás -szemléltetés -analízis</p>	
<p>2. Oligochord hangkészletek.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kulcsfogalmak: Ton és chord. – Bibliográfia: Dragomirov P. Olvasógyakorlatok, Moszkva 1967, 19–20, 22–23. Rîpă C. – Nedelcuț N. Solfegii pentru toți Vol I. Editura MediaMuzica, Cluj 2002, 66–73. 	<p>-gyakorlás -szemléltetés -analízis</p>	
<p>3. Tetra- penta- hexachordok.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kulcsfogalmak: Tetra- penta- hexachord. – Bibliográfia: Kodály Zoltán, Bicinia hungarica, Editio Musica Budapest, 1994, 6–8. Dragomirov P. Olvasógyakorlatok, Moszkva 1967, 20–22. Rîpă C. – Nedelcuț N. Solfegii pentru toți Vol I. Editura MediaMuzica, Cluj 2002, 74–79, 85–89. Magyar Református Énekeskönyv, 74 Zsoltár. 	<p>-gyakorlás -szemléltetés -analízis</p>	
<p>4. Móduszok.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kulcsfogalmak: Móduszok. – Bibliográfia: Magyar Református Énekeskönyv, 9, 12, 16, 17, 20, 24, 26, 30, 31, 34. Kodály Zoltán, Bicinia hungarica, Editio Musica Budapest, 1994, 9–11 	<p>-gyakorlás -szemléltetés -analízis</p>	
<p>5. Móduszok begyakorlása.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kulcsfogalmak: Líd, jón, mixolid, dór eol, fríg, lokriszi, ambitusz, finális. – Bibliográfia: Magyar Református Énekeskönyv, 39, 44, 50, 51, 55,. 58, 63, 69, 70, 71. Kodály Zoltán, Bicinia hungarica, Editio Musica Budapest, 1994, 12–14 	<p>-gyakorlás -szemléltetés -analízis</p>	
<p>6. Ütemváltozás, váltakozó ütemek.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kulcsfogalmak: Ütemváltozás, váltakozó ütemek. – Bibliográfia: Kodály Zoltán, Bicinia hungarica, Editio Musica Budapest, 1994, 15–16 	<p>-gyakorlás -szemléltetés -analízis</p>	
<p>7. Módosító jelek.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kulcsfogalmak: Alkalmi módosítás, előjegyzés, figyelmeztető módosítójel. – Bibliográfia: Dragomirov P. Olvasógyakorlatok, Moszkva 1967, 24–26. Rîpă C. – Nedelcuț N. Solfegii pentru toți Vol I. Editura MediaMuzica, Cluj 2002, 90–98. 	<p>-gyakorlás -szemléltetés -analízis</p>	
<p>8. Szűkített és bővített hangközök képzése módosítójelekkel.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kulcsfogalmak: Bővítés, szűkítés, enharmónia. – Bibliográfia: Dragomirov P. Olvasógyakorlatok, Moszkva 1967, 27–29, 40. Rîpă C. – Nedelcuț N. Solfegii pentru toți Vol I. Editura MediaMuzica, Cluj 2002, 99–108. 	<p>-gyakorlás -szemléltetés -analízis</p>	
<p>9. Fő és mellékfokok funkciója.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kulcsfogalmak: Tonális vonzódás.. – Bibliográfia: Dragomirov P. Olvasógyakorlatok, Moszkva 1967, 38–39. Rîpă C. – Nedelcuț N. Solfegii pentru toți Vol I. Editura MediaMuzica, Cluj 2002, 109–118. 	<p>-gyakorlás -szemléltetés -analízis</p>	
<p>10. Hangsorok, hangnemek</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kulcsfogalmak: Quintkör. – Bibliográfia: Dragomirov P. Olvasógyakorlatok, Moszkva 1967, 41–42. Rîpă C. – Nedelcuț N. Solfegii pentru toți Vol I. Editura MediaMuzica, Cluj 2002, 119–129. 	<p>-gyakorlás -szemléltetés -analízis</p>	
<p>11. Dúr és moll hangnemek</p>	<p>-gyakorlás</p>	

<ul style="list-style-type: none"> – Kulcsfogalmak: Párhuzamos hangnemek. – Bibliográfia: Dragomirov P. Olvasógyakorlatok, Moszkva 1967, 30–32. Rîpă C. – Nedelcuț N. Solfegii pentru toți Vol I. Editura MediaMuzica, Cluj 2002, 130–139. 	-szemléltetés -analízis	
12. Természetes, összhangzatos és dallamos moll. <ul style="list-style-type: none"> – Kulcsfogalmak: Felemelt VI és VII fok, verzérhang. – Bibliográfia: Dragomirov P. Olvasógyakorlatok, Moszkva 1967, 43 és 45. Rîpă C. – Nedelcuț N. Solfegii pentru toți Vol I. Editura MediaMuzica, Cluj 2002, 140–146. 	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	
13. Hármashangzatok. <ul style="list-style-type: none"> – Kulcsfogalmak: Dúr, moll, szűkített, bővített hármashangzatok. – Bibliográfia: Kodály Zoltán, Bicinia hungarica, Editio Musica Budapest, 1994, 17, 19. Rîpă C. – Nedelcuț N. Solfegii pentru toți Vol I. Editura MediaMuzica, Cluj 2002, 147–161. 	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	
14. Hármashangzatok megfordítása. <ul style="list-style-type: none"> – Kulcsfogalmak: Sextakkord, quart-sext akkord. – Bibliográfia: Kodály Zoltán, Bicinia hungarica, Editio Musica Budapest, 1994, 24–25. Rîpă C. – Nedelcuț N. Solfegii pentru toți Vol I. Editura MediaMuzica, Cluj 2002, 162–176. 	-gyakorlás -szemléltetés -analízis	
Könyvészet Bárdos Lajos: <i>Hangzatgyakorló</i> , Zeneműkiadó, Budapest, 2001 Dobszay László, <i>Énekgyakorlatok, 24 solfeggio</i> , EMB 2004. Dragomirov P. <i>Olvasógyakorlatok</i> , Moszkva, 1967 Forrai Miklós, <i>Ezer év kórusa</i> , EMB 1977. Kodály Zoltán, <i>333 olvasógyakorlat</i> , Editio Musica Budapest, 1995. Kodály Zoltán, <i>Bicinia hungarica</i> , Editio Musica Budapest, 1994. Nelida Nedelcuț, <i>Culegere de solfegii (extras din Metronom)</i> , Academia de Muzică Cluj, 1994 Péter Éva, <i>Szolfézs példatár</i> , Napoca Star Kiadó, Kolozsvár, 2009. Rîpă C. – Nedelcuț N. <i>Solfegii pentru toți Vol I</i> . Editura MediaMuzica, Cluj 2002 Rîpă Constantin – Silaghi Iuliu, <i>Culegere de melodii pentru solfegiere</i> , Academia de muzică Cluj, 1997, Silaghi Iuliu, <i>Antologie de melodii pentru solfegiere, Vol I–II</i> , Academia de muzică Cluj, 1997.		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

Megfelelő szakmai képzés a zeneelmélet, zenei írás és olvasás területén.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A zeneelmélet alapvető kérdéseinek, fogalmainak ismerete.	Ellenőrzés írásbeli teszt által	30%
	Zeneelméleti kérdések gyakorlati alkalmazása .	Házi dolgozatok ellenőrzése	10%
10.5 Szeminárium / Labor	Egyszólamú és kétszólamú zenediktálás hallás utáni rögzítése	A zenei hallás fejlődésének ellenőrzése zenediktálás által.	30%
	-Szolfézs darabok eléneklése (tanult anyag és	A kottaolvasási készség fejlődésének ellenőrzése a	30%

	prima vista) -népdalok, zeneművek emlékezetből történő éneklése.	szolfézs gyakorlatok eléneklése által. Zenei memória fejlődésének ellenőrzése a memoriter darabok eléneklése által.	
A zeneelmélet alapvető kérdéseinek, fogalmainak ismerete. Közepes nehézségű zenediktálás hallás utáni írásbeli rögzítése. Zeneművek prima vista olvasása.			

Kitöltés dátuma
2022. április 21.

Előadás felelőse
dr. Péter Éva

Szeminárium felelőse
drd. Kálló Krisztián

Az intézeti jóváhagyás dátuma
2022. április 22.

Intézetigazgató